

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA UCZNIÓW SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH

Tytuł: Codzienna aktywność fizyczna dla ciebie

Temat: Co daje aktywność fizyczna

1. Cel ogólny – Uświadomienie młodzieży ogromnej roli aktywności fizycznej w ich życiu

Cele szczegółowe - po zakończeniu zajęć uczniowie powinni:

- Odróżniać pojęcia związane z aktywnością fizyczną (siła, szybkość, skoczność, gibkość, wytrzymałość)
- Znać rodzaje codziennych ćwiczeń (aerobowe, rozciągające, oddechowe, śródlekcyjne, kształtujące)
- Znać wartości ciśnienia tętniczego w czasie prawidłowego wysiłku fizycznego i minimalny czas trwania tego wysiłku
- Znać pozytywne i negatywne skutki aktywności fizycznej

2. Czas trwania: 45 min (jednostka lekcyjna)

3. Uczestnicy : uczniowie szkół gimnazjalnych (klasa)

4. Materiały edukacyjne: materiały edukacyjno-informacyjne dostępne w ramach Projektu „Bądźmy zdrowi- wiemy, więc działamy”

- Poradnik dla edukatorów
- Poradnik dla uczniów szkół gimnazjalnych
- Załączniki do scenariusza zajęć

Dodatkowe informacje można znaleźć na stronie internetowej:

- www.badzmyzdrowi.pl

5. Materiały środki dydaktyczne: tablica, kreda, kartki papieru, duże arkusze papieru, markery, długopisy, magnesy

6. Opis przebiegu zajęć:

ZADANIE 1 - Burza mózgów nt. „Z czym kojarzy Ci się aktywność fizyczna?”

Praca w grupach 4-5 osobowych. Nauczyciel lub jeden z uczniów zapisuje na tablicy wszystkie skojarzenia (te dobre i te złe). Następnie nauczyciel przeprowadza krótką pogadankę odnośnie zapisanych skojarzeń.

Po pogadance nauczyciel przedstawia podstawowe pojęcia związane z aktywnością fizyczną (załącznik nr 1) oraz podaje prawidłowe wartości ciśnienia tętniczego w czasie ćwiczeń fizycznych oraz czas ich trwania (załącznik nr 2). Następnie nauczyciel zapoznaje uczniów z rodzajami ćwiczeń fizycznych (załącznik nr 3).

Środki dydaktyczne: tablica, kreda, czyste kartki papieru, długopisy, załącznik nr 1, 2, 3

Przewidywany czas: 25 min.

ZADANIE 2 - Praca w grupach

Uczniowie zostają podzieleni na 4 grupy. 2 grupy opracowują temat: „ Pozytywne skutki aktywności fizycznej”, a 2 pozostałe opracowują zagadnienie: „ Negatywne skutki braku aktywności fizycznej”. Uczniowie zapisują swoje pomysły na dużych arkuszach papieru. Następnie praca uczniów przedstawiona jest na forum klasy przez liderów każdej z grup i krótko podsumowana przez nauczyciela.

Środki dydaktyczne: tablica, magnesy, duże arkusze papieru, markery

Przewidywany czas: ok. 20 min.

Zakończenie zajęć: Krótkie podsumowanie tematu przez nauczyciela.

ZAŁĄCZNIKI: Materiały dydaktyczne do projektu

Załącznik nr 1 – Wyjaśnienie pojęć

- **Motoryczność** -całokształt czynności ruchowych człowieka, inaczej - sfera ruchowej aktywności, czyli to wszystko, co dotyczy poruszania się człowieka w przestrzeni na skutek zmian położenia całego ciała lub poszczególnych jego części względem siebie. (www.badzmyzdrowi.pl)
- **Siła** – zdolność przewycięzania i pokonywania oporów dzięki pracy mięśni. Wielkość jej zależy od wieku, płci oraz aktywności fizycznej. Źródłem siły są skurcze mięśni oraz ich napięcie. Trening siły polega przede wszystkim na stopniowym i systematycznym zwiększaniu oporów dla mięśni, np. podciąganie swojego ciała na trzepaku.
- **Szybkość** – to zdolność do wykonywania ruchów w najmniejszych dla danych warunków odcinkach czasu. Ważny jest tu czas, jaki upływa od pojawienia się bodźca do reakcji (np. w grach zespołowych)i częstotliwości ruchów (np. w biegu na 100 m – liczba kroków w danej jednostce czasu).
- **Skoczność** – zdolność przemieszczania ciała w przestrzeni, poprzez etap lotu, najwyżej, najdalej lub zależnie od zaistniałej sytuacji ruchowej. Poziom skoczności zależy od budowy i proporcji ciała. Większe szanse na wytrenowanie skoczności ma ta osoba, która ma lekką budowę ciała, długie kończyny w stosunku do długości tułowia i mocne, sprężyste mięśnie i stawy. Skoczność warunkowana jest także poziomem siły i szybkości. Ćwiczenia skoczności są bardzo szybkie i urozmaicone, angażują wszystkie grupy mięśniowe, wymagają umiejętności koordynacji ruchów np. skok wzwyż lub skok w dal.
- **Wytrzymałość** – zdolność kontynuowania wysiłku fizycznego w ciągu dłuższego czasu bez wyraźnych objawów zmęczenia, np. długiej pracy, o określonej intensywności przy zachowaniu podwyższonej odporności na zmęczenie. U ludzi o podwyższonym poziomie wytrzymałości w czasie wysiłku serce pracuje wolniej i ekonomiczniej (wydajniej). Wysoki stopień wytrzymałości ma np.

kolarz, który po długiej jeździe na rowerze z określoną prędkością szybko regeneruje siły, nie odczuwając zmęczenia. W kształtowaniu wytrzymałości dużą rolę odgrywa wydolność układu krążenia i oddychania, siła woli, pozytywne nastawienie do takiej pracy. Rozwijanie wytrzymałości polega na długotrwałym kontrolowaniu wysiłku np. bieganie na długie dystanse.

- **Gibkość** – zdolność do wykonywania obszernych ruchów, czyli ruchów o dużym wychyleniu (o dużej amplitudzie). Gibkość zależy od kształtu stawów, elastyczności mięśni, ścięgien i torebek stawowych. Zmniejsza się podczas napięcia emocjonalnego zawodnika oraz odczuwania zimna. Nadmiar ćwiczeń siłowych również może powodować ograniczenie ruchomości w stawach, gdyż wtedy gibkość się zmniejsza. Trening gibkości polega na stopniowym zwiększaniu ruchomości stawów z równoczesnym wzmocnieniem mięśni i elastyczności stawów. Program rozwijania gibkości jest bardzo długi, a uzyskanie i zachowanie efektów wymaga systematycznych ćwiczeń. Gibkość rozwijamy poprzez, np. ruchy bierne wykonywane z obciążeniem, wymachy i krążenia, skłony i wyprosty, ruchy pogłębiające. Nieodzowna jest dobra rozgrzewka przed przystąpieniem do ćwiczeń gibkości oraz stosowanie ćwiczeń rozluźniających i rozciągających mięśnie. Wysoki poziom gibkości jest szczególnie widoczny w tańcu.

Uwaga! Tabelę można przedstawić na tablicy, na folii lub przekazać uczniom w formie odbitek kserograficznych.

Rodzaje sportu, ćwiczeń, pracy	Siła	Gibkość	Wytrzymałość
Badminton	XX	XXX	XX
Bieganie (jogging)	XX	XX	XXXX

Jazda na rowerze	XXX	XX	XXXX
Piłka nożna	XXX	XXX	XXX
Pływanie (intensywne)	XXXX	XXXX	XXXX
Tenis	XX	XXX	XX
Podnoszenie ciężarów	XXXX	X	X
Taniec klasyczny	X	XXX	X
Taniec dyskotekowy	X	XXXX	XXX
Marsz	XX	X	XXX
Koszenie trawnika	XXX	X	XX
Praca w ogrodzie (kopanie)	XXXX	XX	XXX
Praca w domu	X	XX	X
Spacer po pagórkowatym terenie	XX	X	XXX

X – nie ma wpływu

XX – korzystny wpływ

XXX- bardzo korzystny wpływ

XXXX- doskonały efekt

(red. M. Charzyńska-Gula, Środowiskowy Program Wychowania Zdrowotnego w Szkole. Scenariusze zajęć w klasach IV-VI Szkoła podstawowa, Lublin, 1997, s.135-137)

Załącznik nr 2

- „Bądźmy zdrowi- wiemy, więc działamy” Poradnik dla edukatorów str. 41 (Czas trwania aktywności fizycznej dla chłopców i dziewcząt oraz wartość ciśnienia tętniczego)

Załącznik nr 3

- „Bądźmy zdrowi- wiemy, więc działamy” Poradnik dla edukatorów str. 41-44

Uwaga! Przy omawianiu tematu: rodzaje codziennych ćwiczeń, nauczyciel powinien zaznaczyć, jak ważna jest prawidłowa rozgrzewka przed ćwiczeniami.

- **Rozgrzewka** – jej zadaniem jest przygotowanie organizmu do pracy fizycznej. Podczas rozgrzewki dochodzi do lepszego ukrwienia, zwiększenia pobudliwości nerwowo-mięśniowej i do ogólnego przestawienia wszystkich układów z poziomu spoczynkowego na wyższy, związane z wysiłkiem. Dobrze przeprowadzona rozgrzewka pomaga uniknąć kontuzji. (red. M. Charzyńska-Gula, Środowiskowy Program Wychowania Zdrowotnego w Szkole. Scenariusze zajęć w klasach IV-VI Szkoła podstawowa, Lublin, 1997, s.138)

Załącznik nr 4

Aktywność ruchowa - korzyści biologiczne:

- **układ ruchu:**
  - poprawa koordynacji nerwowo – mięśniowej
  - wzrost siły mięśniowej
  - lepsza amortyzacja sił zewnętrznych - wzmocnienie ścięgien i więzadeł,
  - poprawa zaopatrzenia pracujących mięśni w tlen
  - lepsze wykorzystanie substratów energetycznych (szcz. tłuszczów)
  - poprawa bilansu wapniowego i zwiększenie gęstości tkanki kostnej (profilaktyka osteoporozy)
  - ułatwienie przyjmowania nawyku prawidłowej postawy (wzmocnienie kręgosłupa).
  - ŹRÓDŁO BODŹCÓW STYMULUJĄCYCH ROZWÓJ

Aktywność ruchowa - korzyści biologiczne:

- **układ krążenia i oddechowy:**
  - zwiększenie przepływu krwi przez mięśnie,
  - wzrost możliwości wentylacji płuc i pojemności dyfuzyjnej,
  - obniżenie i normalizacja rytmu serca,

- wzrost objętości krwi krążącej,
- wzrost objętości wyrzutowej serca,
- utrzymanie prawidłowego profilu lipidowego krwi (cholesterol),
- korzystne modyfikacje układu krzepnięcia krwi (brak tworzenia się zakrzepów),
- ogólna poprawa wydolności organizmu,
- zwiększenie zdolności do wychwytywania glukozy z krwi (profilaktyka cukrzycy).

Aktywność ruchowa - korzyści biologiczne:

- **zmiany ogólnoustrojowe:**
  - poprawa perystaltyki jelit,
  - wzmocnienie sił odpornościowych organizmu i zahartowanie,
  - zmniejszenie stopnia otyłości i optymalizacja składu ciała,
  - utrzymanie zrównoważonego bilansu energetycznego,
  - zmniejszenie ryzyka wystąpienia chorób nowotworowych

Aktywność ruchowa - korzyści psychologiczne:

- ogólna poprawa funkcji umysłowych (podejmowania decyzji, planowania, pamięci krótkotrwałej, etc.);
- lepsza jakość snu;
- redukcja niepokoju;

- uczucie rozładowania i odprężenia (działanie endorfin);
- czynnik profilaktyki chorób psychicznych (np. depresji, lęków);
- wzrost poczucia własnej skuteczności, wiary w siebie, lepsza samoocena;
- zwiększa prawdopodobieństwo wykazania innych zachowań prozdrowotnych (używkki, dieta, itp.);

Negatywne skutki braku ruchu:

- nadwaga i otyłość oraz choroby im towarzyszące;
- choroby układu sercowo - naczyniowego (najczęstsza przyczyna zgonów na świecie);
- cukrzyca;
- nowotwory;
- nieprawidłowości rozwojowe - kompensacja i korekcja wad postawy

(www.badzmyzdrowi.pl)